



*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 34
január 2024
cena 1,90 eura

1

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Mlčania už bolo dost'

NÁŠ ROZHOVOR

Prisluhovači komunistického režimu si od politických väzňov prepustených z väzenia alebo po krutom vyšetrovaní Štátnou bezpečnosťou vynuovali mlčanlivosť. Strach z následkov porušenia tohto sľubu bol v mnohých prípadoch neprekonateľný. Ved' mnohí z nich, a boli medzi nimi zvlášť kňazi a rehoľníci, zaplatili za nedodržanie takéhoto sľubu v nejednom prípade aj životom. A neboli to iba smutne známe päťdesiate roky. V osemdesiatych rokoch minulého storočia, si krutou skúsenosťou prešiel aj neskorší arcibiskup Trnavskej arcidiecézy Mons. Ján OROSCH (1953). Okrem iného aj preto často a rázne pripomína vo svojich príhovoroch a osobných rozhovoroch s kňazmi i laikmi: „Pred zlom, hriechom a lžou nesmieme mlčať! Hriech nazývať hriechom a cnosť cnosťou! Nesmieme byť mŕtvymi chrobákmi! Vo veciach viery, mravov, máme byť pravo-



Ján Orosch, trnavský arcibiskup

Foto Eva Zelenayová

verní, nebojácni, všetko robiť z lásky k národu, Cirkvi, aj keby nás to malo stáť veľké obete. Bez obety však niet kresťanskej lásky. Dôkazom je Kristus na kríži.“

● Vlni uplynulo desať rokov od momentu, keď vás pápež Fran-

tišek vymenoval za trnavského arcibiskupa. Ako sa vám odvtedy zmenil život?

Chcel by som upresniť vašu otázku, keďže za biskupa som bol vysvätený už v roku 2004, a to za pomocného biskupa Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. **Pokračovanie na 10. strane**

V ČÍSLĚ

Ján Litecký Šveda Demokracia pre vyvolených	2
Eva Zelenayová Odhoďme sluhovský komplex	3

Mária Šidová Laureátkou Ceny Pamäti národa	4
Vyšiel zborník Kysuce a politické perzekúcie	5

Emília Hrabovec Medzníky cirkevnej samostatnosti Slovenska	6-7
Devínska prosba	8

Zimkove kysucké hniezdo	8
Leží Metod v Devine?	9
Nové knihy Elena Šubjaková	13



ročník 34 • január 2024

Demokracia pre vyvolených



Na začiatok roka chcem zaželať všetkým našim členom, priaznivcom a čitateľom Svedectva všetko najlepšie – veľa zdravia a hlavne pevné nervy.

Možno sa ešte pamätáte na naše vyhlásenie, alebo skôr apel na politikov a verejnosť o slobode slova na XIII. sneme našej organizácie zo 7. júna 2017. Žiaľ musíme konštatovať, že v tomto smere sa situácia nijako nezlepšila, skôr naopak. Veď keď už aj súdružka prezidentka vraj všetkých občanov, ktorá si ešte ani raz nenašla cestu k ústrednému pamätníku politických väzňov pokloniť sa popraveným a umučeným za demokraciu a slobodu, dovoľí vyhlásiť, že „Slovensko ako krajina potrebuje mať veľmi jasné medze slobody prejavu“, tak je jasné, že sme vo veľmi zlej situácii.

Ďalšia zlá správa je, že nie sme v tom sami. Veď, keď už aj na Západe, kam sme vždy obracali zrak, keď sme sa chceli poučiť o demokracii a slobode, poprední intelektuáli sa začínajú ozývať a pranierovať cenzorské praktiky, niečo ozaj nie je v poriadku. Nedávno, koncom júna 2023, vznikla celosvetová akcia za slobodu slova, tzv. „Westminsterské vyhlásenie“, ktoré podpísalo vyše 150 popredných novinárov, umelcov, autorov, aktivistov, technologov a vedcov celého sveta, o. i. aj Jordan B. Peterson, Oliver Stone, Edward Snowden, ale aj taký John Cleese, známy zo seriálu a filmov s Monty Pythons. Zaujímavé, že nechýba ani ľavicový extrémista Slavoj Žižek. Ale všetci sú zajedno – to, čo vyvádzať masmédiá a občianske združenia financované z dubióznych peňazí, už prekračuje všetky medze a rúca všetky hodnoty, na ktorých vyrastala Európa. Ako uvádzajú: „Štátni úradníci, majitelia sociálnych médií, univerzity a mimovládne organizácie celosvetovo spolupracujú na tom, aby kontrolovali občanov a zobrali im ich hlas.“ Podobne ako v našom vyhlásení, aj tu sa hovorí, že útoky na slobodu slova sú v histórii ľudstva vždy späté s útokmi na všetky ostatné slobody.

Nediskutujme, vykoreňujme

V nedávnej ankete v Nemecku vyhlásilo 48 percent opýtaných, že majú strach povedať svoj názor. V sociálnych médiách to bolo 70 percent. Celkove 59 percent opýtaných vyhlásilo, že sloboda prejavu prakticky neexistuje. A ako by podobná anketa dopadla u nás? Myslím si, že ešte horšie. Už pred časom som napísal, že Slovensko je asi jediný štát na svete, ktorý nemá svoje médiá. Čo bolo napríklad dobre vidno aj pri „oslavovaní“ slovenskej samostatnosti 1. januára. No keby len to! „Naše“ masmédiá, hlavne noviny, sa opäť veľkými krokmi vracajú k spôsobom 50. rokov, kde na konci každej kampane stojí zničenie názorového oponenta. Alebo ako to povedal ešte úradujúci špeciálny prokurátor, „musíme vykoreňovať zlo“. Teda nijaká diskusia, veď žiadne iné názory ako tie správne neexistujú, okrem nich už tu máme iba čisté zlo.

Aby som lepšie ilustroval morálnu a kultúrnu úroveň „našich“ novín, ich aktivizmus a fanatizmus, zacitujem tu z poučného článku Silvie Haladovej z ostatného čísla „Pamäť národa“, kde píše o kolektívnej propagande v denníku Pravda od roku 1951. Posúďte sami, či sa to tu píše o Pravde 50. rokov, alebo o denníku N, SME či Aktuality:

„Neodmysliteľnou súčasťou kontroly podávaných obsahov so zámerom regulácie ich účinkov bola cenzúra. Manipulácia informácií bola významným činiteľom utvárania žiaducej verejnej mienky. Každá informácia, ktorá by nabúrала režimom predkladanú koncepciu spoločnosti a sveta ako jedínú možnú, správnu a teda dokonalú, bola nežiaducou. V štátom usmerňovaných médiách sa preto uvádzali len selektované informácie so zreteľom na ich účelovosť pre potreby systému. Striktná kontrola a stanovenie politicky prijateľného obsahového zamerania médií mali za cieľ nielen upútať, no najmä nakloniť si občanov a získať masový súhlas pre ideologické zámery. Preto boli nedemokratickými režimami médiá posudzované ako jeden z rozhodujúcich nástrojov nadobudnutia vytýčených cieľov a záujem o och ovládnutie, kontrolu, ovplyvňovanie a využitie veľkého potenciálu bol rozhodujúcim.“ „Najzásadovejšie sa kolektívna propaganda prejavila v textoch s aplikovaním techniky útočenia na „triedneho nepriateľa“, keď systematicky predkladaný démonický profil majetných roľníkov stál za odôvodnením nutnosti a správnosti použitia represívnych opatrení.“

Biely obsah na internete

Na záver ešte jednu príhodu: známy mi poslal adresu na you.tube, kde boli veľmi ilustratívne povyberané perličky z prejavov mladých potomkov komunistov, ktorí si vravia po novom nie pokrokoví, ale progresívni. Na druhý deň som si spomenul, že nezaškodilo by zacitovať takého veľkého presadzovateľa rasistickej premeny Európy, komsomolca Mila, ktorý sa už nezastrene vyhrážal trestami ako nový Urválek. A čo čert nechcel, na adrese už svietilo: „Toto video je súkromné“. Pričom na tých zostrihoch nebolo nič nenávisné či urážlivé, teda okrem urážky zdravého rozumu. Takže ako vidno, neokominterna je už výborne zosieťovaná a také niečo ako Ústava SR, kde sa cenzúra zakazuje, už je pre nich na smiech. A tak sa slučka postupne uzatvára. Po „socialistickej“ demokracii sa pomocou tzv. „liberálnej“ demokracie nastolí jej úplne najprogresívnejší druh, „totalitná“ demokracia, ktorá spraví historický oblúk a zakotví opäť vo svojom východiskovom bode v antickom Grécku, kde demokracia vznikla a kde samozrejme nebola pre všetkých, napríklad pre otrokov, ale len pre „vyvolených“.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Bruno Čanády, Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku: 1,90 EURA** ● **Predplatné 20 EUR**/kalendárny rok ● **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciam**e ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.



Pozdrav
pre
čitateľov
Svedectva
od
apoštolského
nuncia



Offel.
* Nicola GIRASOLI
Apostolic Nuncio



Odhod'me sluhovský komplex

Prvým januárom 2024 sme vstúpili do 31. roku obnovenej slovenskej štátnosti. Žiaľ, nijaké oslavy sa nekonali a vlastencom je z toho smutno. Aj médiá akoby sa hanbili za vlastný štát a priestor vyjadriť sa k tomuto dejinnému aktu poskytli ľuďom so sluhovským syndrómom. Iba sluha nemôže byť hrdý na svoje postavenie, čo sa dodnes prejavuje u značnej časti politikov i obyvateľstva Slovenska.

Inak je to u našich susedov Čechov. U nich je prvý január v kalendári uvedený ako Deň obnovy samostatného Českého štátu napriek tomu, že nikdy samostatný Český štát nejstvoval. Ale posadnutosť českých politikov po vylepšovaní českých dejín nie je nová. Ako píše Elena Šubjaková vo svojej útlej knižočke *Pôvod najstaršieho spisovného jazyka Slovákov*, Masaryk s Benešom na Mierovej konferencii v Paríži 1919-1920 „vyhlasovali Veľkú Moravu za československý štát vytvorený Čechmi...“ takže zrejme tam našli dôvod na deň obnovy samostatného Českého štátu. Svätopluk sa v hrobe obracia.

Iná autorka, Mary Heimannová, pôsobiaca vo Veľkej Británii, vo svojej knižke

Československo, štát, ktorý sklamal, uvádza ďalšiu pozoruhodnosť z Mierovej konferencie v Paríži, na ktorej ministerský predseda Kramář v prospech nedeliteľnosti krajín Koruny českej trúfalo tvrdil, že tvorili jednotný štát od 6. storočia... Nehovoriac o vývoji po druhej svetovej vojne, keď Česi zlikvidovali celú slovenskú štátnu elitu. Zostali sluhovia, najlepšie takí, čo náboženstvo považovali za ópium ľudstva.

SLOVO SVEDECTVA

A základ pre duchovné dedičstvo spoločného štátu položil Masaryk, ktorý sa sám zriekol katolíckej viery. Heimannovej, ktorá nemala zo Slovenska takých „dobrých“ informátorov ako z Česka, predsa len neunikla Masarykova proticirkevná politika vznikajúceho spoločného štátu, aj za pomoci Šrobára na Slovensku.

U našich susedov je to skutočne inak. Aj preto sa Slováci necítili v spoločnom štáte dobre, lebo ich vzťah ku katolicizmu bol diametrálne odlišný. No dodnes tu máme pohrobkov českého komunistického ateizmu, akým bol starý otec politika Michala Šimečka. Jeho otec Martin Šimečka v predvolebnej kampani na stretnutiach s občanmi charakterizoval štyri päti-

ny Slovákov, že majú vidiecku mentalitu. Že myšlienkovito sú v 19. storočí a akoby sa nevedeli vyrovnáť s moderným svetom. Zavidí Čechom, že prestali veriť na Božiu spásu a za najväčší problém Slovákov považuje práve to, že ešte stále veria.

Michal Šimečka je predsedom najsilnejšej opozičnej strany, hlásiacej sa k liberálnej demokracii. Demokracia má korene v roku 509 pred našim letopočtom. Máme všetkých demokratov považovať za zakuklených v šiestom storočí pred našim letopočtom?

Vráťme sa však k téme, ale najmä, vráťme Slovákom hrdosť na svoju zem. Skúmajme, hľadajme, dokumentujme, robme archeologický výskum a potvrdzujeme nálezy z obdobia Veľkej Moravy, keď pápež oslovoval Svätopluka kráľom. A najmä, učme o tom deti. Európska civilizácia dosiahla úspechy najmä vďaka kresťanstvu a jeho hodnotám. Česi sa ich vzdali už pri vzniku spoločného štátu, ktorý považovali za český s určitým zastúpením Slovákov. Dnes máme svoj štát, druhú Slovenskú republiku. Skúsme byť na seba hrdí a odhodme sluhovský komplex.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Vyznamenanie pre našu Marienku



Mária Šidová a prezidentom ČR Petrom Pavlom.

Foto archív

V pražskom Národnom divadle udeľovali 17. novembra 2023 Ceny Pamäti národa. Organizátorom boli slovenská a česká mimovládna organizácia Post Bellum. Nominované boli dve desiatky osobností z Českej republiky a zo Slovenskej republiky, z ktorých porota Cien Pamäti národa zložená z dokumentaristov, novinárov, historikov a priaznivcov Pamäti národa, hlasovaním zvolila štyri osobnosti, ktorých príbeh ich najviac zaujal.

Mária Šidová sa stala laureátkou Ceny Pamäti národa.

Post Bellum udeľuje cenu „ľuďom, ktorí svojimi činmi preukázali, že česť, sloboda a ľudská dôstojnosť nie sú prázdne slová“.

Vo Svedectve č. 4 z roku 2019 je s pani Šidovou uverejnený rozhovor. Dodnes je predsedníčkou regionálnej organizácie PV ZPKO v Ružomberku



Šperk od predsedu Senátu Parlamentu ČR Miloša Vystrčila.

Foto archív



Mária Šidová s rodinou.

Foto archív



a poslednou žijúcou členkou pobočky, ktorá zažila väzenie na vlastnej koži. Mala len 21 rokov, keď ju v roku 1958 zatkli a odsúdili na jeden a pol roka. Prečo? Lebo v dome jej starých rodičov v Liptovskej Štiavnici našli útočisko vojaci Slovenskej armády, ktorí sa nechceli zapojiť do Povstania, aj prenasledovaný kňaz Ján Hutýra provinciál rehole lazaristov na Slovensku. Komunistická moc nepotrebovala vlastencov ani veriacich ľudí. No ani väzením pani Šidovú neprevychovali.

Dcéry pani Šidovej Ing. Eva Šalapková a Ing. Zuzana Benczová informovali redakciu, čo všetko predchádzalo udeleniu ceny. Redaktor organizácie Post Bellum Michal Rolko si pani Šidovú vyhliadol v Ústave pamäti národa a v roku 2017 urobil s ňou rozhovor. Nasledovali stretnutia so študentmi žurnalistiky FF UK, pozývanie na hodiny dejepisu na Gymnáziu sv. Andreja v Ružomberku, účasť v rozhlasovej relácii *Osudy, ktoré písalo 20. storočie* i rozhovor v našom Svedectve.

Našej Marienke, nášmu slniečku, úprimne gratulujeme a želáme ešte veľa pekných chvíľ v kruhu jej najbližších. A Ďakujeme, že duchovné dedičstvo odovzdáva ďalej aj cez svoje deti.

Ďakujeme.

Eva Zelenayová

Kysuce a politické perzekúcie

V januári 2024 vychádza zborník z odbornej konferencie, ktorú v júni 2023 organizovalo Mesto Čadca a PV ZPKO. Vychádza pod hlavičkou PV ZPKO a do tlače ho pripravil historik Martin Lacko, ktorý s našou organizáciou dlhodobo spolupracuje.

M. Lacko, ako aj predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda napísali aj úvodné slovo.

Zborník obsahuje sedem štúdií, ktorých autormi sú profesionálni historici no i pamätníci. Známý historik a člen redakčnej rady *Svedectva* Ivan Mrva sa zameral na starší úsek kysuckých dejín: *Kysuckí národní dejatelia a martýri za Uhorska*.

Historik Martin Lacko spracoval až dve štúdie: *Odvlečení do gulagov – prvé obete komunizmu* ako aj osudy prenasledovaných kňazov, rodákov z Kysúc.

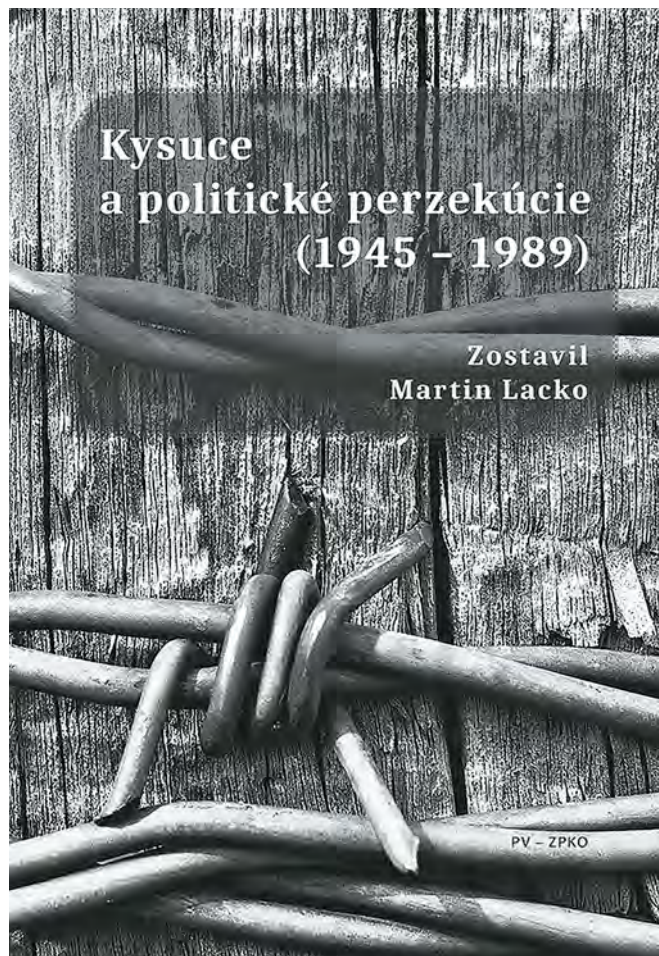
Dôležitú štúdiu o tzv. zakladateľskom období režimu pripravil historik Kysuckého múzea v Čadci Martin Turóci *Kysuce v gottwaldovskom období 1948 – 1953*.

Najpodrobnejšou a najprecíznejšie spracovanou štúdiou v zborníku je práca z pera historika ÚPN Martina Gareka s názvom *Prenasledovanie cirkvi: Tzv. Katolícka akcia na Kysuciach*.

Do zborníka prispeli aj ďalší pracovníci ÚPN: Marián Guľa spracoval tému skupina Bielej légie v Turzovke v spisoch ŠtB a Stanislav Labjak sa zameral na dva konkrétne osudy perzekvovaných z obce Zákopčie.

Predseda RO PV ZPKO v Žiline Kvetoslav Gregor predstavil tému organizovania bývalých politických väzňov po roku 1989.

Zborník uzatvára ďalší člen našej organizácie Peter Ivánek, ktorý sa podujal na histórii svojej rodiny ilustrovať kľukaté - a neveselé - dejiny nášho Slovenska v druhej polovici 20. storočia.



Knižné dielo, ktoré má 170 strán formátu B5, vytlačil Spolok Slovákov v Poľsku, v Krakove. Možno si ho zakúpiť priamo v bratislavskej kancelárii PV ZPKO či v predajni Svojeť na Dunajskej ulici 18 v Bratislave. **(red)**

Prvá schôdza po Novom roku



Na schôdzi v Heľpe.

Foto Anna Benčatová

V Heľpe sa už 4. januára tohto roku konala schôdza regionálnej pobočky. Predsedníčka RO PV ZPKO v Banskej Bystrici Helena Halková sa poďakovala členkám, ktoré sa venujú aj spevu, za ich prácu.

Speváčky z Heľpy sa stali pravidelnou súčasťou pietnej spomienky na Barbarskú noc v Banskej Bystrici a svojimi piesňami obohacujú všetky podujatia organizácie. Vedúcej speváckeho zboru Helene Ďuricovej a speváčke Anne Filovej odovzdala pani Halková kvetinové dary.

Na schôdzi prerokovali plán práce na rok 2024 a cestou na schôdzu sa zastavili pri hrobe zosnulého člena Ing. Jozefa Dudáša na cintoríne v Závadke nad Hronom. Spomínali na časy, keď bol medzi nimi a pri zapálených sviečkach sa pomodlili za jeho dušu.

(hh)

Niekoľko myšlienok na okraj novej knihy Jána Košiara

Medzníky cirkevnej samostatnosti Slovenska

Všetky mysliace slovenské elity hodné tohto mena si od najstarších čias uvedomovali obrovský duchovný, kultúrny, ale aj politický význam samostatnej cirkevnej organizácie. Už panovník Rastislav na úsvite našich politických dejín vedel, že jeho ríša nebude mať budúcnosť, keď nebude postavená na duchovnom základe kresťanstva, ktoré jedine jej môže dať potrebnú vnútornú silu a jednotu, a keď politickú nezávislosť nedoplní cirkevnou organizáciou, priamo podriadenou Rímu, ale nezávislou od cirkevnopolitických inštrumentalizácií korystníckych susedov. Príznačné bolo tiež, že túžba po samostatnej cirkevnej organizácii sa v slovenskom prostredí začala s novou intenzitou prebúdzajúť v polovici 19. storočia v priamej súvislosti so zrodom prvých moderných politických programov a úsilia o národnú a politickú emancipáciu, ktorej súčasťou i zavŕšením mala byť aj samostatná slovenská cirkevná provincia na čele so slovenským arcibiskupom.

Pre Prahu a Budapešť neakceptovateľné

Všetky konkrétne návrhy a túžby však napospol stroskotali najprv na realite uhorského a potom československého štátu. Aj uhorský, aj československý štát si totiž dobre uvedomovali, že keď chceli vnútiť slovenskému národu, vtedy bytostne spätému so svojou vierou a Cirkvou, svoju politickú vôľu a ideologické krédo, mohli tak najúčinnejšie urobiť prostredníctvom Cirkvi. Preto sa usilovali preniknúť do jeho nábožensko-cirkevného priestoru, inštrumentalizovať ho vo svoj prospech a naplniť kolektívne národné povedomie i historickú pamäť slovenského národa vlastnými obsahmi. Inak povedané, podrobiť a asimilovať národ nielen ekonomicky či fyzicky, ale aj v prvom rade duchovne a kultúrne. Biskup, ktorý by bol úzko spätý so svojím štátom – *os ex ossibus eorum*, teda kosť z ich kosti, ako sa na adresu Andreja Hlinku vyjadrili kardináli Kongregácie pre mimoriadne cirkevné záležitosti – a samostatná cirkevná provincia ako zárodok politickej emancipácie, boli v tomto svetle pre Prahu rovnako neakceptovateľné ako pre Budapešť. Kým menovanie biskupov oddaných československej myšlienke a začlenenie slovenských diecéz do olomouckej metropolie ponúkalo účinnú cestu duchovnej asimilácie.

Tieto postoje svojím spôsobom prevzal aj komunistický režim, obohaciac ich o dodatočnú ideologickú averziu voči Cirkvi. Tak sa stalo, že v sedemdesiatych rokoch 20. storočia, keď už aj mladé postkoloniálne národy na africkom kontinente mali vlastné metropolie, zostal národ slovenský – najizolovanejší národ sovietskeho bloku, skrytý pred svetom za dvojistou železnou oponou ostnatého drôtu a Československa, ako zvykol hovoriť predseda Svetového kongresu Slovákov Štefan B. Roman – jediným starobylým kresťanským národom na svete, ktorý nemal vlastnú cirkevnú organizáciu. Navyše, na rozdiel od susedného sebavedomého poľského alebo aj maďarského katolicizmu,



Em. arcibiskup Ján Sokol, vpravo štátny tajomník MŽP SR Štefan Kuffa.

Foto Karol Dlugolinský

ktorý si časom dokázal nájst niektoré síce krehké, ale jestvujúce spoločné vlastenecké záujmy aj s komunistickým režimom, v ČSSR boli aj oficiálne slovenské cirkevné štruktúry poviazané československým štátocirkevníctvom a to, čo je za normálnych okolností prirodzenou oporou každej duchovnej renesancie alebo odporu voči útlaku – národná kultúra, národné tradície a národné ideály – boli v československých podmienkach pre Slovákov rovnako prísny tabu ako kriminalizovaný národný symbol dvojkríža.

Slovenskosť nežiaduca

Keď sa ostrihomský arcibiskup László Lékai v roku 1976 stal kardinálom, usporiadal maďarský štát v Ríme – komunizmus sem alebo tam – oficiálnu štátnu recepciu. Keď sa stal kardinálom Slovak Jozef Tomko, nesmeli o tom písať ani *Katolícke noviny*. Príznačné bolo, že hoci štátna bezpečnosť už do istej miery postupne tolerovala niektoré prejavy katolicizmu ako púte či samizdaty a ich nositeľov síce kontrolovala a šikanovala, ale zväčša nechala žiť, pokiaľ nemali žiadnu slovenskú dimenziu a podľa možnosti operovali po oboch stranách Moravy. Avšak neváhala tvrdo zasiahnuť, keď sa v duchu katolíckej náuky nesmeli prihlásiť aj k svojej slovenskosti.

Do tejto tichej agónie postupného národného umierania vstúpila prevratná udalosť, keď pápež Pavol VI. 30. decembra 1977 vydal dva dokumenty, ktoré sa nezmazateľne zapísali do slovenských dejín: *Apoštolské konštitúcie Qui divino* a *Praescriptum sacrosancti*, ktorými upravil hranice slovenských diecéz v súlade so štátnymi hranicami, zriadil samostatnú Trnavskú arcidiecézu a povýšil ju na metropolitné sídlo pre celé Slovensko. V čase, keď Slováci pre svet neexistovali a svet nesmel existovať pre nich, dal im pápež neoceniteľný dar – vlastnú samostatnú cirkevnú provinciu ako prejav uznania ich národnej

existencie, duchovnej i politicko-územnej identity a schopnosti samostatne spravovať vlastné cirkevné záležitosti i ako duchovný základ budúcej politickej nezávislosti.

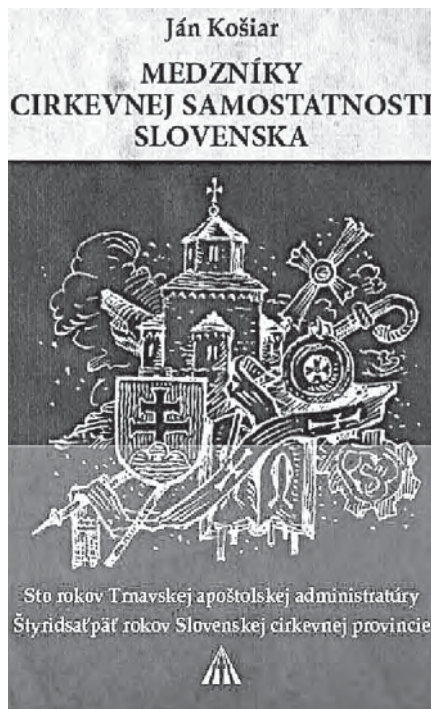
Tento veľký dar bol výsledkom dlhoročného úsilia mnohých. Ponajprv slovenského exilu, ktorý od počiatku šesťdesiatych rokov zasypával Svätú stolicu memorandami a vysvetleniami a ako hlas národa vo svete a jeho náhradná diplomacia pripravoval pôdu a vyrovnával chodníky. K nemu sa pridružili slovenskí biskupi, ktorí počas koncilu a v pokoncilových rokoch smeli prísť do Ríma, osobitne Eduard Nécsey, ktorého Pavol VI. symbolicky povýšil na arcibiskupa *ad personam* ako morálny príslub, že len čo to bude možné, dostane Slovensko aj sídelného arcibiskupa – metropolitu. Ako vážny politický faktor vstúpila do hry federalizácia Československa, v roku 1975 podpísanie Helsinského záverečného aktu, ktorý garantoval európske hranice a ktorým sa aj Československo zaviazalo rešpektovať náboženskú slobodu, a napokon osobnosť Gustáva Husáka, ktorý – hoci presvedčený komunista – ako otec federácie a právnik dobre vnímal dôležitosť nezávislej cirkevnej organizácie pre pevnosť hraníc. Vatikánske rokovania s ČSSR však boli zdĺhavé a ťažké, pretože pražský odpor voči slovenskej cirkevnej provincii pretrvával, a to nielen v budove ÚV KSČ, ale aj v neďalekom arcibiskupskom paláci. Do hry vstúpilo i Maďarsko a sám prvý tajomník Socialistickej robotníckej strany Maďarska János Kádár, ktorý neváhal v júni 1977 osobne navštíviť Vatikán a intervenovať v prospech uchovania uhorskej cirkevnej organizácie. Nepochybniteľným faktom je, že to bola predovšetkým osobná zaangažovanosť pápeža Pavla VI. a húževnatá, usilovná práca slovenského exilu, slovenských biskupov, kňazov a laikov, ktorá nakoniec umožnila korunovať úspechom dávne historické snaženia. Metropolia však ponajprv vznikla bez metropolitu, pretože komunistický štát odmietol dať súhlas na menovanie Júliusa Gábriša. Takže cirkevnoprávna emancipácia bola zavíšená až v lete 1989, keď Ján Pavol II. vymenoval Mons. Jána Sokola za prvého novodobého arcibiskupa – metropolitu Slovenska.

Historické bezvedomie aj v SNR

Vyhlasenie oboch pápežských konštitúcií sa udialo v Trnave v tichosti a pod ostrým dohľadom Štátnej bezpečnosti, príznačne na deň Jana Husa 6. júla 1978. Širšia slovenská verejnosť, vtedy už bolestne poznačená apatiou, historickým bezvedomím a sociálnou korupciou režimu, si udalosť nemala všimnúť a žiaľ, ani veľmi nevšimla. O stave národného a historického bezvedomia istej časti slovenského katolicizmu – či skôr katolicizmu na Slovensku – svedčil aj fakt, že keď už po páde komunizmu v lete 1991 čerstvo

kreovaný kardinál Ján Chryzostom Korec požiadal vtedajšieho predsedu SNR, aby bola konštitúcia vhodne zakotvená medzi rozhodnutia prijaté Slovenskou národnou radou, najvyšší parlamentní činitelia kardinálov návrh odmietli.

Hoci od tých čias sa v našom historickom poznaní udalostí veľa doplnilo, všeobecné povedomie o dôležitosti cirkevnopolitických udalostí pre dejiny národa a štátu zostáva viac než chabé. Treba preto privítať autorský počin známeho slovenského kňaza, navrátilca z exilu, publicistu, organizátora, rímskeho doktora posvätnéj teológie Jána Košiar, ktorý pri



príležitosti výročia dvoch cirkevnopolitických udalostí eminentného významu – 45 rokov slovenskej cirkevnej provincie a storočnice Trnavskej apoštolskej administratúry ako prvého kroku k ustanoveniu provincie – vydal publikáciu, ktorú dnes predstavujeme. Nie je vedeckou publikáciou v najstriktnejšom zmysle slova – aj keď jej nechýbajú vedecké atribúty ako striktný poznámkový aparát, práca s prameňmi a konzultácia bohatej literatúry – ale práve to je možno jej najväčšia prednosť: prístupným jazykom, krátkymi, zrozumiteľne členenými kapitolami a bohatými ilustráciami je lektúrou nielen pre hŕstku zasvätených znalcov, ale pre najširšie kultúrne publikum. Menej sa sústreďuje na politické súvislosti, zato po prvýkrát systematizuje poznatky o personálnej a organizačnej štruktúre cirkevných úradov a na jednom mieste

uverejňuje všetky s tým súvisiace pápežské dekréty. Práve túto skutočnosť treba osobitne vyzdvihnúť – a to je aj striktno vedecký prínos – že je prvou publikáciou svojho druhu, ktorá systematicky uverejňuje všetky relevantné cirkevnopolitické dokumenty tak v latinskej pôvodine ako v slovenskom originále. A to nielen známe konštitúcie *Praescriptio sacrosancti* a *Qui divino*, ale aj dosiaľ málo známe alebo úplne neznáme dekréty o menovaní biskupov – apoštolských administrátorov do Trnavy, o zriadení katedrálneho chrámu (1978) či ustanovení sv. Jána Krstiteľa za hlavného patróna Trnavskej arcidiecézy (1980). Knihu dopĺňajú výstrižky z dobovej tlače, kópie relevantných štátnych vyjadrení (napríklad nesúhlasu Úradu pre veci cirkevne pri ministerstve kultúry s voľbou trnavského administrátora Mons. Jána Sokola), dobové texty (napríklad dnes na Slovensku nedostupný článok neskoršieho arcibiskupa Dominika Hrušovského o slovenskej cirkevnej provincii, uverejnený v slovensko-americkej *Jednote* v roku 1975), príhovory a homílie otca arcibiskupa Jána Sokola a otca arcibiskupa Jána Oroscha, a napokon bohaté ilustrácie. Vďaka autorovi, duchovným patrónom, vydavateľstvu Lúč, ilustrátorky i všetkým spolupracovníkom vydareného diela. A čitateľom *Buona lettura!*

Emília Hrabovec

Zimkove kysucké hniezdo

Ondrej Zimka je pojem. Nielen vo výtvarnom, ale aj v literárnom svete. Napísal a „vymaľoval“ množstvo kníh. Nedávno mu vyšiel *Prelet nad bocianím hniezdom*. Jeho obrazy pripomínajú rozprávky, sú snivé, radostné: *Zhavranelí bratia*, *Mala si pravdu, babka*, *svet sa zbláznil*, *Madona babieho leta*, *Zjavenie*, *Udalosť pri kapli v hlinenom*, *Starosvetská zima*, *Klaňanie troch kráľov na Šľahorke*. *Drotársky Betlehem*, *Deň radosti, veselosti a nádeje*, *Svetlo betlehemskej hviezdy*, *Traja kráľi z Hrubého Bula*, *Veľkonočný dážď*, *Zlatý dážď... Krížová cesta*. Pristavme sa pri nej. Je plná farieb, ako všetky Zimkove obrazy.

Veronika i ďalšie ženy z Krížovej cesty sú typické Kysučanky. Odvážne i objavne spracovaný motív. A myslí to vážne. Nesmeje sa z nábožnosti rodákov. Plný pokory zmocňuje sa ich odkazu.

A ďalšie obrazy: *Nanebovzatie turzovskej Panenky Márie* i ďalšie, ako napríklad *Bodkovaná Panna s ružencom* sú noblesné, hlboko precítené náboženské výjavy podané nezameniteľným zimkovským majstrovstvom. Ostatná publikácia Zimku je maliarsko-literárny zázrak s dušou hlboko zakorenenou v slovenskej zemi. Testament?

Ondrej Zimka už niekoľko rokov udeľuje krásnu cenu, ktorú nazval „Slovenský Nebojsa“. V knižke nad zoznamom 34 nositeľov tejto ceny sa vyníma heslo: „Za slovenskosť, pravdovravnosť, vytrvalosť a nezdolnosť.“ Našu organizáciu teší, že medzi ocenenými je aj šéfredaktorka *Svedectva* Eva Zelenayová. (red)



Ziniciatívy troch vlastencov Gabriela Smatanu, Jána Košiar a Mariána Tkáča sa 30. decembra 2023 uskutočnila spomienková sv. omša v Kostole sv. Kríža v Devíne. Celebrantom bol duchovný PV ZPKO Ján Košiar a v homílii poznamenal, že 30. december je významný dátum našich novodobých dejín, aj keď nie je v kalendári ani pamätným dňom. Pripomenul, že „ustanovením Slovenskej cirkevnej provincie 30. decembra 1977 pápež Pavol VI. uznal južné hranice Slovenska. Že sa dožijeme aj obnovenia štátnej samostatnosti, to sa nám vtedy ani len nespávalo“.

Po skončení sv. omše zaznela prosba:

Tu, neďaleko, na Devínskom brale, staroslávnom sídle slovenských kráľov a učencov, vítal Ras-

Devínska prosba

islav so Svätoplukom a Kocelom solúnskych bratov, ktorí priniesli písmenká pre starú slovenčinu a urobili z nej štvrtý bohoslužobný jazyk, vďaka čomu sme sa pripočítali k národom veľkým; ktorí priniesli našim vládarom dar byzantského cisára, dvojramenný kríž ako symbol spravodlivosti; ktorí v časti chrámu, nazývanej nartexom, vzdelávali učenlivých slovenských mláďencov.

Dnes, ako 45. generácia od tých čias, s pokorou a úctou prosíme Všemohúceho vládcu vesmíru slovami Antona Hlinku spred 31 rokov: „Daj vládcovi tejto krajiny Ducha múdrosti a prezieravosti, spravodlivosti a nezištnosti, obetavosti a pevnosti,“ aby pod ich ve-

dením aj vďaka ponaučeniam z minulosti bolo Slovensko lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie.

Zároveň s pokorou a úctou prosíme, daj Pane občanom tejto našej domoviny Ducha bratstva a znášateľnosti, vzájomnej úcty a pomoci, svornosti a tolerancie.

Slovenky a Slováci, slovenskí občania, na vás sa obraciam s prosbou: myslíme slobodne a koľko najmä tak, aby náš národ o slobodu neprišiel.

Prosíme spoločne Všemohúceho, aby bol naším Bohom a my budme jeho ľuďmi.

V Devíne sa zišli Slovenky a Slováci aj zo vzdialených miest a prejavili túžbu, aby sa podujatie stalo tradíciou. (zl)

Leží Metod v Devíne?



Keď sa v Kostole sv. Kríža v Devíne koná udalosť, zväčša významná, vždy mi napadne povznášajúca myšlienka: možno sme blízko ostatkov sv. Metoda. Vo vedľajšej lodi tohto kostola, postaveného na základoch staršieho kostola, možno zasväteného Panne Márii z cyrilometodských čias (?), nezaslúžene celkom v kúte, je uložený (odložený?) zaujímavý a zrejme vzácny kameň. Našli ho v roku 1982, keď sa kopal pod devínskym kostolom a farár Vincent Belan spolu s kostolníkom pánom Pavlom Lörincom zišli po rebríku do krypty, ktorú „vykopali“ pod hlavným oltárom. O tom, čo tam videli, zachoval P. Lörinc svedectvo... Takmer po dvadsiatich rokoch vznikla magnetofónová nahrávka.

Čo je pod kostolom?

„S profesorom Belanom sme pod sanktuáriom devínskeho kostola našli ostatky siedmich mŕtvych, pričom dve mŕtvy mali ženské odevy na spôsob cárovien a jeden muž mal odev cirkevného hodnostára. Bolo to rok predtým, ako pán profesor zomrel. Bol chorý, snažil sa dať kostol do poriadku. Kopalo sa väčšinou v zime. Kopali do hĺbky štyri metre, najprv bol piesok, potom čierna zem. Najskôr sa našiel ružovo-červený mramor s dvoma krížmi a kalichmi pod ruinami...“

To je spomínaný kameň, na ktorom je reliéf byzantského kríža na tyči, podobný krížom na obraze svätých Cyrila a Metoda v Bazilike sv. Klimenta v Ríme, pod ktorým sú dva kalichy. Vyhotovenie reliéfu je rustikálne, ale kamenár pracoval podľa predlohy s vysokou umeleckou hodnotou. Ktovie, či tento kameň súvisí s biskupom, v ktorého blízkosti bol pri jeho smrti umelec byzantského pôvodu. Tak či onak práve tento nález bol motívom záujmu hľadať hrob sv. Metoda v devínskom kostole. Čas od nájdenia kameňa s dvoma kalichmi do objavenia krypty trval asi dva roky.

Pokračuje pán Lörinc

„Krypta bola uzavretá ružovo-červeným mramorom. Ten sa rozlomil a zistilo sa, že sú tam schody. Boli vysoké a kratšie, prudké a šikmé. Bolo tam sedemnást schodov ako na rebríku. Pozrel som hore a videl som kostolnú klenbu. Profesor Vincent Belan ma zaviedol do krypty a povedal mi, že už je vykopaných šesť - sedem metrov, a ešte stále nie sme pri základoch. Na viac neboli peniaze. Keď sme boli dolu, v sedemmetrovej hĺbke, menej to nebolo, videli sme v krypte bohato oblečené mŕtvy. Vyslovil som sa, že je to svätý Metod. A musel som na pokyn profesora Belana kryptu urýchlene opustiť... Ja tvrdím, že je to hrob svätého Metoda! Bol to vysoký človek, nad jeho hrobom bola klenba. Tam ich bolo päť a potom boli dvaja. Tie kostry boli položené na kameni sivej farby, tvrdom ako betón, ale nebol to betón. Tie mŕtvy a to prostredie bolo úplne čisté, tam nebola nijaká špina. V tme som videl kríž, nie iba pátričky, reťaz, kňazský gréckokatolícky odev čiernej farby. Kríž na hrudi hodnostára bol na retiazke žltej farby. Na kríži boli kameň pieskovej farby, na nich kríž úplne modrý. Tretí kríž bol o niečo menší, čisto čierny, z kameňa. Bol to čierny kameň z Dunaja. Na treťom kríži, na čiernom kameni, Telo Pána Ježiša Krista zo striebra. Podľa toho som vedel, že to bolo štrnásť dní otvorené a to Telo

bolo trochu zoxidované, akoby hrdzavé. Také reťaze som videl len u gréckokatolíkov. Ten človek mal čižmy. Bol problém povedať pravdu... Na druhý deň oznámil profesor Belan: 'Zajtra to zatvoríme!'

Potom nechal troch ľudí niekoľko dní pracovať na vybudovaní zátarasy, slepého stropu, a na nosení druhotného materiálu do tej krypty, aby sa zamedzil prístup k pozostatkom, ktoré len on sám mal možnosť podrobne preštudovať. Minimálne dvadsať kubíkov piesku tam vysypali...Na tom mieste, teda v krypte pod sanktuáriom, sú nahádzané gotické kocky...“

Toľko od očitého svedka. Ostávajú len otázky, lebo viac sa pod devínskym kostolom už nekopalo. A ani sa nekope.

Je kameň v kúte vedľajšej lode kameňom náhrobným? Dva kalichy ako dvaja bratia sv. Cyril a Metod? A ďalej, nemohol byť Devín súčasťou pevnosti, ktorá sa tiahla po Bratislavský hrad – postavený na základoch najstaršej rímskej stavby severne od Álp? To je svedectvo rakúskych archeológov z roku 2009, keď tieto základy pri výstavbe garáží pod Hradom objavili a zabetónovali, lebo garáže! Nebolo meno tejto pevnosti odvodené od rieky vtekajúcej do Dunaja pod Devínskym hradom? Na podobnom princípe ako je Ostrihom, latinsky Gran, pomenovaný podľa rieky Hron (latinsky Gran), ktorá sa pri Ostrihome vlieva do Dunaja? Napokon v blízkosti okolí je dodnes Marchegg (Moravský kút) i Marchfeld (Moravské pole), takže - Morava?

Rozprávajúci kameň

Teda ide o zanedbaný akoby rozprávajúci kameň. U iných národov by bol možno v „predizbe“ parlamente, možno by jeho kópia zdobila námestie hlavného mesta.

Existuje aj iná verzia: v múre po ľavej strane v hĺbke asi 2,5 metra sa pomocou geologickej sondy objavil priestor akoby hrobu. Treba kopáť.

A možnosť, kde leží sv. Metod (resp. kde ležal, lebo jeho ostatky mohli schovať pred nepriateľmi podobne ako o tisícročie neskôr ostatky Andreja Hlinku) hľadajú a „nachádzajú“ najmä na českej strane rieky Moravy. Lebo sú presvedčení, že hlavný kostol štátu bol u nich. Oni môžu byť nekritickí, oni môžu otvorene tvrdiť, že napríklad „Sámo byl prvním českým králem“! My by sme však nemali ľpieť na „faktoch“, ktoré uchovali iní, nie Slováci. A odpovedzme si aj na otázku, či sídlil Metod stále na tom istom mieste? Zrejme to tak nebolo. Z dvadsiatich dvoch rokov jeho misie medzi našimi predkami najmenej sedem rokov prežil inde: v Ríme v rokoch 867-869, u Koceľa v Panónii v rokoch 869-870, vo franskom väzení tri a pol roka 870-873 a v Carihrade bol asi v roku 882. Nejasná je aj odpoveď na otázku, či vždy sídlil v meste, kde mal sídlo panovník. Počas jeho misie vládli najprv traja slovenskí vládateli - Rastislav, Svätopluk a Koceľ, u ktorého sa zdržiaval cestou do Ríma i z Ríma. Po roku 871, resp. 874 (rok Kocelevej smrti) vládol Slovenom/Slovákom už len Svätopluk z Nitry...

Keď nie sme si istí, čo je „v špajzke“, nezamkynajme jej dvere. Otvárajme ich a rozmýšľajme rovnako, ako to robia iné národy. Skúmajme a pátrajme, ak treba, aj kopme. Aby sme mali byť na čo hrdí.

Marián Tkáč

Mlčania už bolo dost'

Pokračovanie z 1. strany

Menoval ma svätý Ján Pavol II. Mojm životným príkladom je sv. Vincent, ktorý bol zajatý v otroctve v Semine, vo vtedajšom Kartágu, dnešnom Tunisku. Určite nie je náhoda, že som sa stal práve titulárnym biskupom seminárskym. To bolo pre mňa veľkým povzbudením. Diecéznym biskupom som sa stal za náročných okolností, avšak vnímal som, že s väčšou zodpovednosťou a ťažkosťami, ktoré som dostal, mi nechýbala Božia milosť k vykonávaniu tohto úradu. Nikdy som si nemyslel, že by som sa biskupom stal a počas najväčších ťažkostí som sa mohol vždy presvedčiť o tom, že sme len nástrojmi v rukách Božích.

● Ale v Trnave je to iné...

Áno, je veľký rozdiel byť pomocným biskupom a diecéznym. Svätý Otec Ján Pavol II. pri mojom menovaní spomenul aj to, že by som sa mal zvlášť venovať našim veriacim maďarskej národnosti a Mons. Ján Sokol, ktorý bol v tom čase arcibiskupom Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy toto moje špeciálne poslanie v pastorácii aj takto využíval. V našej arcidiecéze bolo tradíciou, že mala dvoch pomocných biskupov a jeden z nich sa venoval veriacim maďarskej národnosti. Čo neznamenal, že len im. Veď arcidiecéza siahala od Lučenca po českú hranicu. Prešiel som množstvo farností väčšinou obývaných veriacimi maďarskej národnosti alebo zmiešanými. Mám dosť dobrý prehľad, čo sa týka slovenského juhu, ale slúžil som aj na strednom Slovensku. Všetky dedinky som mal veľmi rád a hovorím, že ja som dedinský farár a ním asi vždy aj zostanem.

● **Dedinský farár narodený v Bratislave?! Tam tiež 6. júna 1976 vysvätený, teda v období normalizácie. Boli ste niekedy konfrontovaný s predstaviteľmi režimu?**

Narodil som sa síce v Bratislave, bývali sme v Avione pri Blumentáli, ale mladosť som prežíval na dedine.

V tom čase v Avione bývali také osobnosti ako herečka Hana Meličková, historik prof. Daniel Rapant, hudobný skladateľ Alexander Moyzes. Týchto ľudí som osobne poznal od detstva. Otec bol v dome kuričom a mama domovníčkou. Takže mali tam čo robiť. Pokrstili ma v Blumentáli. V Dunajskej Lužnej žila rodina môjho starého otca, kam sme sa presťahovali. Otecko tam postavil domček, aby starých rodičov z už nevhodného starého domu presťahoval k nám. Lužná patrila medzi dediny, kde bol veľký pohyb obyvateľstva a keďže mama bola Slovenka zo Záhoria, pre nemecko-maďarskú rodinu z otcovej strany to bol veľký bonus. Som vďačný Pánu Bohu za život na dedine, lebo predsa len to anonymné mestské prostredie vytvára isté nástrahy pre mladého človeka. A ja som mal aj také príliš svetské predstavy o tom, čím budem.

● A čím ste chceli byť?

Režisérom. Písal som scenáre, aj som vyberal ľudí do jednotlivých projektov. Ocko ma poslal kúpiť cigarety, no kde? Do krčmy. A tam sedeli štangasti, čo tam stále vysedávali. To boli typy ľudí! Tie zuby, vrásky, úžasné tváre poznačené alkoholom. Dokonca som napísal westernovky. Na gymnáziu mi pán učiteľ Odko Kováč vybavil stretnutie s pánom Gustávom Valachom, že mi v tom pomôže. A ja som si to rozmyslel. Keď som mu povedal, že chcem ísť za kňaza do seminára, zvolal: „Janko, to je najšťastnejšia správa, že môj žiak sa hlási do seminára.“

● To len tak, z ničoho nič?

No nie, to sa vo mne dlhodobo formovalo. Avšak, neprijali ma.

● Prečo?

Lebo som mal okolo seba kňazov ako otec Ľubomír Sedlák, Dominik Tóth...všetkým zobrali štátny súhlas, boli politicky neprijateľní. Takže ma neprijali.

● V ktorom roku ste sa hlásili na vysokú školu?

V roku 1971. Otec bol v tom čase

hasičom v Slovnafte, pri zásahu sa nadýchal fenolu a 47-ročný zomrel. Mamička zostala sama, sestra sa vydala.

● Iba jednu sestru máte?

Áno, braček skoro zomrel. Teda vedel som, kvôli čomu ma neprijali a predpokladal som, že na budúci rok môže byť lepšia politická situácia, ale išlo to k horšiemu. Ibaže odrazu mi prišiel z teologickej fakulty v Bratislave list so zoznamom vecí, ktoré si mám doniesť do seminára. Hneď som sa ozval, že mňa ste neprijali, asi omylom ste mi poslali tento list. Nebol to omyl, zrejme niekto vypadol, lebo bol som ceruzkou dopísaný na druhej strane dokumentu. Bolo nás 320 a medzi bhoslovcami vládla výborná atmosféra. No časy boli ťažké, niektorých aj vyhodili a my sme za nich držali hladovku na konštrukcii Mosta SNP, ktorý sa v tom čase staval. Nasnímala nás Rakúska televízia a veru viselo na vlásku, či nás nevyhodia. Chvála Pánu Bohu z tej starej generácie ešte zostali na fakulte takí predstavení aj profesori ako Dúbravec, Šátek, Bagin či profesor Búda, ktorý toľké roky bol vo väzniciach, takže to ešte boli tí úžasní pedagógovia. A aj špirituálov sme mali dobrých, zo starej garnitúry. Už v seminári sme sa viacerí spoznali ako tajní lazaristi. Mávali sme každý mesiac v jednom súkromnom dome tajné stretnutia s Jánom Hutyrom. Nebolo to ľahké obdobie, neboli sme po vôli vedeniu fakulty, aj nám vynadali, ale predsa sme sa dostali ku kňazskej vysviacke. Stalo sa tak v roku 1976 a vysvätených nás bolo 38.

● Do roku 1989 bol režim tvrdo proticirkevný. Ako ste to pocítili?

Najprv mi vôbec nechceli dať súhlas duchovne účinkovať. Za kaplána som išiel medzi poslednými. Zachránilo ma, že som niečo vedel po maďarsky, tak ma dali do Komárna. Mali tam síce jedného kaplána maďarskej národnosti, ale to nestačilo. Dekan bol veľký pacista (člen združenia kňazov kolaborujúcich s režimom Pacem in Terris) a ja



Arcibiskup Ján Orosch pred domom hrôzy v Záhorciach.

Foto archív

som odmietal chodiť na Pacem in Terris, tak som mal dosť veľké nepríjemnosti. Na faru som dovliekol bigbit a z toho išlo môjho šéfa - farára poraziť. Cirkevný tajomník začal na mňa vrieskať, čo si dovoľujem také čudáctva. No a navyše, Vietnamci, ktorí sa učili v komárňanských lodeniach, mali internát oproti nám. Tak zasa, že ich na katolícku vieru obraciame. A tak po poldruha roku som sa dostal na svoje prvé miesto a ako 25-ročný už som bol administrátorom v Bušinciach. To je najvzdialenejšia farnosť vtedajšej Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Skoro pri Lučenci. Tak ma akože tam odstavili.

● Zdá sa, že pre vás to bola príležitosť?

Mal som lazy, Slovákov a Maďarov, a tak som tam vo veľkom začal pastorať. Bol som mladý, nacvičili sme *Jesus Christ Superstar*, mali sme bigbit, boli to krásne veci, kým na naše predstavenie nezačali chodiť autobusmi. Predstavte si v tom čase dva - tri autobusy pred kostolom. Raz, 21. augusta 1978, som zorganizoval túru na

bicykloch na Ružínsku priehradu. Vtedy ma skoro zatvorili. Prišla polícia, obvinili ma, že pri desiatom výročí augustových udalostí som protestoval proti príchodu spojeneckých armád. Hovorím, pozrite sa na tie deti z chudobných rodín, Rómovia, baníci. Prišli sme sa kúpať. Ich argument? No, viedol ich farár a boli tam miništranti. Musel som odísť.

● Kvôli tomu?

Toho sa nahromadilo viac. Na lazoch nemali kostol, tak som tam v tých domoch pred Veľkou nocou slúžil sv. omše a na to bolo potrebné cirkevné povolenie. Nedostal som ani povolenie, ani telefón či akumuláčny kachle. Potom cirkevný tajomník povedal nie, robíte nám len problémy.

● Takže od začiatku ste boli problémový kňaz?

Tak áno (smiech). Ale viete, to boli také nevinné veci. A tak ma dali do Okoča pri Dunajskej Strede. A myslím si, že tam to mali na mňa nachystané. Po tridsiatich rokoch prišiel do rodnej obce kňaz z Floridy. Tam bol vysvätený a doma ešte nikdy nemal sv. omšu. Sa-

mozrejme, že nevedel, ako to u nás funguje, že bez štátneho súhlasu nemôže slúžiť sv. omšu. Ale mal som ja to svedomie mu to nedovoliť? Tak hovorím, budeme spolu, oni nevedia či mi miništrujete alebo koncelebrujete. Lenže na konci sv. omše zobral mikrofón a hodinu a pol kázal. A to bol koniec. Kázať bez štátneho súhlasu a kňaz z Ameriky? Takže už zasa som mal dvere otvorené. Jednoducho vyfabrikovali obvinenie, že som špión, že som prijal nejakého amerického kňaza špióna. A vtedy mi pomohol pán Ján Čarnogurský.

● Zakladateľ KDH?

Áno. Zistil, že tento kňaz Vendelín Shenley (pôvodne Jeriga) nebol vysvätený v USA, ale na Kube za Fidela Castra. To celú situáciu obrátilo. Štátna bezpečnosť začala mať pochybnosti, či on nebol Castrom poslaný na Floridu ako špicel, a preto mu z Prahy povolili pobyt na Slovensku. Zostali v pomykove. To ma zachránilo, iba mi zobrali štátny súhlas v Západoslovenskom kraji.

● A kam vás poslali?

Do Hodruše - Hámrov v Stredoslovenskom kraji. Keď som tam vo februári prišiel, bolo tam poldruha metra snehu, voda nebola, fara vyzerala ako starý mlyn. Tá chudoba bola hmatateľná. Podlaha v škole natretá olejom, trojnožka na tabuľu. Keď som chodil po vodu, vyrušil som srnky, ktorým ešte voda kvapkala z úst. Tam bola taká bieda, ani na kvety sme nemali, ani na kostolné sviečky. Päť rokov som nedostával plat. Paragraf 16, že účinkovať áno, ale bez nároku na mzdu. Napriek tomu som si to užíval. Mamička bola so mnou, čítal som príbehy kňazov spred 150 rokov a mal som pocit, akoby som prežíval niečo podobné. O Božene Němcovej sa hovorí len v súvislosti s Babičkou, ale ona napísala zbrané spisy, v ktorých opísala celý juh Slovenska, kde jej manžel bol colníkom.

V jednom píše, že „pri Rimavské Sobote jenom Orošovci jsou katolíci, ostatní jsou vyznání helvetského“.

● Čo vás odtiaľ vyhnalo?

Keď som prišiel na faru, mal som na náboženstvo prihlásených päť detí.

Pokračovanie na 12. strane

Mlčania už bolo dost'

Dokončenie z 11. strany

O mesiac som už mal 25 miništrantov. Myslel som si, že to moja gitara robí zázraky. A to vôbec nebola pravda. Moja mama Záhoráčka piekla tvarohové koláče a tá vôňa sa ťahala celou dolinou. Mama krájala deťom koláče a ja som mal problém.

● Azda nie kvôli koláčom?

Oni to vyhodnotili tak, že počet deti prihlásených na náboženstvo sa zvýšil o 500 percent. Stále ma vypočúvali. Jedno za druhým som chodil na ŠtB. A stala sa taká vec. Stará babička, bývalá kostolníčka, si už nevládala kúriť, bola jej zima, tak sme jej kúpili elektrický radiátor. Jej zaťko bol komunistický predseda v Hámroch, v továrni na výrobu príborov značky Sandrik. A ona sa pochválila, že pán farár jej kúpil radiátor. To prejednávali na zasadaní komunistickej strany, že ja ich pred ľuďmi ponižujem, že socialistický štát sa dostatočne nestará o svojich starých ľudí. Vyhodnotili ma ako nepriateľa režimu a odobrali mi štátny súhlas na duchovnú službu.

● V ktorom roku sa to stalo?

V roku 1983 - 84. No a zasa čo ma zachránilo? Zomrel pán dekan vo Vyškovciach nad Ipľom, pri Šahách. Maďar. Maďarská dedina na hranici, kde bol jediný suchý priechod cez Ipel'. A oni tam mali každého jedného chlapa v dedine ako pomocnú stráž. Všetci boli komunisti, ale nábožní, katolíci. A ich ženy robili na družstve. Vodili tam aj zahraničné návštevy, bolo to také ukážkové družstvo s veľkým kravinom. A povedali im, že nedostanú kňaza, lebo nemajú. Nieže maďarského, žiadneho. A čo sa stalo? Vzburá dojičiek. Nepôjdu dojiť dovtedy, kým nedostanú farára. A to bol veľký problém. Hrozil úhyn kráv. Krajský šéf pre cirkevné veci v Banskej Bystrici ešte nemal rozhodnutie od okresného šéfa pre cirkevné veci v Žiari nad Hronom o tom, že mi odobrali štátny súhlas. Keď za ním prišiel a dozvedel sa, že viem maďarsky, okamžite rozhodol, že pôjdem k tým dojičkám, že veď tam sa už autobusy obracajú, nech tam ide a máme pokoj. Takže ja som sa nikdy priamo ne-

dostal do výroby, lebo vždy sa niečo také objavilo a Pánu Bohu za to ďakujem.

● To už boli 80. roky, dali vám už pokoj?

Ani nie. Vyšetrovačky pokračovali a bolo veľmi nepríjemné, keď aj vlastný dekan pred vami udával. A to už boli roky 1986 - 1987, keď si kňazi na farách začali robiť mreže. To bolo vtedy, keď zabili Štefana Poláka. Troch kňazov nás postupne odviekli neďaleko do opusteného domu v Záhorciach. Keď zabili Popieluszkú, už som počul, že sa tam dejú veci, len sa nsmelo o tom hovoriť. A zrazu som sa tam ocitol a vidím, kam ideme. Keďže som to tam poznal, hovorím si, asi moja posledná stanica. A tam som dostal poriadny výprask. Tam bola miestnosť bez okna a traja vyšetrovatelia. Začal som veľmi smelo a hneď som dostal takú, že som spadol na zem. Vidím, že mi tečie krv z uší. To som nikdy predtým nezažil. A všetkým trom, čo sme sa osmelili to povedať sa vyhrážali, že keď sa dozvedia, že sme o tom hovorili, tak nás už potom bez milosti odpraví. Tak sme o tom celý čas mlčali. Až keď padol komunizmus, povedali sme si to a všetkých nás potom operovali na žalúdok, žalúdočné vredy. V prvom roku, čo som sa stal biskupom - 2004, po pol roku som skoro zomrel.

● V dôsledku týchto vyšetrovačiek?

Áno, áno. Takouto neľahkou a veru aj bolestne krutou skúsenosťou si prešli mnohí kňazi, napríklad vdp. Štefan Polák, Milan Gono, vdp. Jozef Mrkvica, vdp. Jozef Marko, vdp. Ľubomír Sedlák, vdp. Dominik Tóth či vdp. Eduard Kojnok. Ostatní dvaja sa neskôr stali biskupmi.

● Bolo ťažké prevziať úrad po arcibiskupovi Róbertovi Bezákovi?

Ľahké to nebolo, ale ja už nechcem otvárať túto tému.

● Žijeme v turbulentnej dobe, kresťanstvo akoby strácalo svoje miesto v spoločnosti. Kostoly sa menia na športoviská a iné spoločenské zariadenia, ako to vidíme na Západe. Verejný priestor čoraz agresívnejšie okupuje liberálna progresivis-

tická ideológia. Dokážeme v súčasnosti čeliť týmto trendom? Ako?

Celé generácie prekonávali ťažkosti za pomoci kresťanstva, viery. My máme cyrilo-metodskú tradíciu. Chvála Pánu Bohu, že po vyhnaní Metodových žiakov sa stal uhorským kráľom sv. Štefan. Lebo šancu mal aj Kopáň, mohol vyhrať so svojím pohanstvom a nebolo by kresťanstva. Takže to treba spomínať a uvedomovať si, aké máme hodnoty.

● Často zaznieva výčitka, že Cirkvi by sa nemala miešať do politiky. Ale keď to nebude robiť, kresťanské hodnoty sa stratia zo života spoločnosti. Nemala by byť aj cirkevná hierarchia v tomto smere ráznejšia a neustupovať, ako v prípade covidu?

Je to veľmi zaujímavá vec, keď nás liberáli, neomarxisti, predtým komunisti, upozorňujú, že kňazi sa nemajú miešať do politiky. To vyplýva z nejakého zákona? Sme občania SR s volebným právom a ostatnými politickými právami. Ale aj od laikov očakávame, že keď sa my ozveme, že sa nás niekto zastane. My to predsa potrebujeme, aby sme cítili, že za nami niekto stojí. Za komunizmu stáli za nami ľudia.

● Čo by ste želali našim čitateľom do nového roku?

Prajem všetkým čitateľom časopisu aj členom organizácie PV ZPKO, aby to bol nový začiatok. Aj si odpustiť, zabudnúť na mnohé veci, ktoré neboli dobré, uvedomiť si aj to, že tak pokrvní ako aj duchovní otcovia chcú deťom dobro. Keď nás upozorňujú, karhajú, neberme to ako znak nenávisť. Iba dobrý otec sa obetuje pre svoje deti, lebo ich má rád. Náš národ treba chrániť, treba ho milovať formou „miluj bližného svojho ako seba samého“. To znamená, že aj povedať, vieš toto nie je dobré, nebuť ticho a robiť sa mŕtvym chrobákom. Teda robiť všetko z lásky k národu, Cirkvi a ku každému jednotlivcovi formou, ktorá sa mnohým nemusí pozdávať, ale je to naozaj kresťanská forma lásky spojená s obetou. Bez obety niet lásky. Dôkaz? Kristus na križi.

Eva Zelenayová

Olúpení o dejiny

Čoho sa boja slavisti na Slovensku? Takúto otázku si položí čitateľ po prečítaní publikácie **Eleny Šubjakovej** *Pôvod najstaršieho spisovného jazyka Slovákov*. Ak sa budeme skláňať pred našimi duchovno-kultúrnymi kolonizátormi, nikdy sa nestaneme hrdým národom. Platí to nielen o našej dávnej, ale aj nedávnej histórii. Šubjaková v útlej knižke urobila veľmi záslužnú prácu, lebo otvorila Pandorinu skrinku, do ktorej len málokto historik je ochotný vstúpiť. Urobil tak v minulosti Ján Stanislav a nedávno Milan Ďurica. Stanislav zanechal monumentálne dielo *Slovenský juh v stredoveku* a Ďuricove *Dejiny Slovenska a Slovákov* z roku 1995 boli na zásah Európskej únie, kde boli žalovať neprajníci slovenského národa, stiahnuté zo škôl. Žalujú dodnes...

Zvláštna v dejinách Slovákov je skutočnosť, akoby sme sa v deviatom storočí medzi národmi Európy ani nenachádzali. Šubjaková, s odvolaním sa na dielo M. Ďuricu tvrdí, že „dôležitým historickým dokladom geografického názvu Slovenska je regensburgská listina kráľa Ľudovíta Nemca z roku 860. Zápis Slougenzin marcham z roku 860 možno pokladať za prvý doklad o slovenskom jazyku a za prvé známe geografické označenie Slovenska.“

Kam sme sa podeli?

Šubjaková píše: „Česká argumentácia na Mierovej konferencii v Paríži 1919 – 1920 je pozoruhodným príkladom toho, aký dosah majú najstaršie dejiny a ich interpretácia na aktuálnu politiku. V českých úradných dokumentoch prezentovaných na tomto medzinárodnom fóre bola Veľká Morava predstavovaná ako český štát s fiktívnym „československým“ národom. České politické vedenie hrubo zneužívalo neinformovanosť vtedajších politických činiteľov Západu o Slovákoch a ich histórii. Autori týchto dokumentov Tomáš G. Masaryk a Eduard Beneš vyhlasovali Veľkú Moravu za „československý štát“ vytvorený Čechmi, ktorý potom použili ako historický precedens na „obnovenie česko-slovenského štátu“. A to i napriek existencii v tom čase už známej vedeckej rozpravy chorvátskeho slavistu Vatroslava Jagiča *Entstehungsgeschichte der kirchenslawischen Sprache*



Pôvod najstaršieho spisovného jazyka Slovákov

Elena Šubjaková

(*Wien 1902*), ktorá dokazovala, že Veľká Morava bola v podstate slovenským štátom. Reálna účasť Čechov v tomto štáte bola len mocensky vynútenou epizódou, ktorá trvala iba päť rokov (890-985).“

Katedra slovenských dejín vznikla na Slovensku až počas prvej Slovenskej republiky. V roku 1954 bola zrušená. Obnovil ju prof. Matúš Kučera v roku 1989. A opäť jej hrozí zánik. Kto nemá minulosť, nemá nárok na budúcnosť. To si naozaj želajú Slováci?

Eva Zelenayová

Opravdivo a pevne v nášho Boha verme

Strel som nedávno staršieho "apoštola", ako definujem amatérskych zvestovateľov evanjelia, o toľko viacej nadšených, o koľko menej vzdelaných. Začal mi rozprávať, ako radostne vtáčiky čvirkajú, aký je ten Boh dobrý a tak podobne. Tak som ho uzemnil tým, že aj cez túto zimu niekedy až dve tretiny tých šťastných štebotavcov zmorie od zimy a hladu. Zvestovateľ stratil reč a pomerne rýchlo sa vzdialil.

Už dávno som rezignoval na náboženské spolky, ale keďže viem, že Ježiš mal s nimi také isté problémy, tak mu naďalej verím. On ani nevedel, či ešte nájde vieru na Zemi a kedy znovu príde, ale tí jeho "premúdrí" nasledovníci vedia už úplne všetko a to až doteraz. Preto hádam aj táto glosička trochu pomôže upratať momentálny neporiadok v dome na skale Petrovej.

Skúste hocikým pevne veriacim a dokonca zvestujúcim ako na bežiacom pase povedať, že nie sú až takí dobrí, ako si o sebe myslia... Paradoxne, aj ich veľký vzor sa nahneval, keď mu povedali "dobrý učiteľ" a on upozornil uctievačov, že dobrý je jedine Boh.

Môžeme o tom pochybovať a dokonca uvažovať, že nám viacej berie, ako dáva, ale ak chceme vidieť predovšetkým v našom osobnom živote nejaký zmysel, neostáva nám nič iné, iba v Božiu dobrotu a múdrosť veriť. Mne sa to doteraz aj pri veľkých utrpeniach vždy vyplatilo. Berte to odo mňa ako pevné svedectvo mojej viery a tiež prejav vďačnosti. Pretože už v antike vedeli, že ak si o niekom povedal, že je nevďačný, povedal si o ňom všetko zlé.

Vlado Gregor

STALO SA

1. januára 1993 vošla Slovenská republika do života ako nezávislý samostatný štát s úplnou a pôvodnou štátnou suverenitou. Hneď po vyhlásení ju uznalo 91 štátov a bola prijatá do OSN ako 180. členský štát.

1. januára 1952 vyšlo prvé číslo exilového časopisu HLASY Z RÍMA.

2. januára 1951 bol za tajného biskupa na Slovensku vysvätený 27-ročný jezuitský novokňaz Pavol Hnilica. Vysvätil ho rožňavský biskup Róbert Pobožný.

5. januára 1968 zvolili Alexandra Dubčeka za 1. tajomníka ÚV KSČ, čím sa začala Dubčekova jar.

8. januára 1950 zomrel bansko-bystrický biskup Andrej Škrábik a predseda Matice slovenskej. Podľa svedkyne Sr. Xavérie Rácovej, DKL, ktorá pracovala v bansko-bystrickej nemocnici ako kuchárka, doviezla sanitka v mrazivej noci na chirurgické oddelenie nemocnice nahého, iba v deke zabaleného, dobitého človeka. Sestra Virgília, ktorá pracovala na chirurgickom oddelení sa od pacienta dozvedela, že v noci prišla do biskupskej rezidencie tajná polícia. Otca biskupa vyzliekli, surovo dobili, dokopali a potom zamdletého a úplne nahého ho vyviezli von z mesta na pole, blízko akejsi dediny,

kde ho polomŕtveho nechali. Horúčka vyše 40 stupňov Celzia dokonávala dielo zločincov. Sestry k nemu potajomky zavolali lekára, ktorý konštatoval surové a barbarské týranie do takej miery, že otec biskup sa ani posadiť nevládal na posteli. Aj druhí i tretí deň príslušníci tajnej polície strážili dvere izby tohto chorého. Nesmel do nich vstúpiť nikto okrem Sr. Virgílie, ktorá mala prísne nariadenie mlčať. Nikto nesmel vedieť, kto v tej izbe leží a prečo je tam. Veľké množstvo ľudí na pohrebe bolo dôkazom jeho obľúbenosti u veriacich i kňazov. No nikto sa nesmel dozvedieť prečo a za akých okolností ich pastier zomrel. Jednoducho ZOMREL. Narodil sa 13. mája 1882 v Rajci.

11. januára 1922 SNS odovzdala ministrom E. Benešovi Memorandum o autonómii Slovenska.

16. januára 1942 sa narodil abp. Mario Giordana, em. apoštolský nuncius v SR.

18. januára 1939 sa v Bratislave konalo prvé slávnostné zasadanie Slovenského snemu.

20. januára 1928 vláda Československej republiky schválila „Modus vivendi“, dohodu medzi ČSR a Svätou stolicou.

20. januára 1939 prezident republiky Dr. Hácha, na návrh slovenského snemu, vymenoval tretiu vládu Slovenskej krajiny. Jej predsedom sa stal Dr. J. Tiso.

20. januára 1997 zomrel Albín Brunovský, slovenský maliar, grafik, ilustrátor, autor výtvarných návrhov na bankovky a poštové známky, predstaviteľ imaginatívneho realizmu. Pôsobil ako pedagóg na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Narodil sa 25. decembra 1935 v Zohore.

22. januára 1922 predložila SLS prvý návrh autonómie Slovenska v čs. parlamente.

24. januára 1852 zomrel vo Viedni Ján Kollár, slovenský politik, básnik, spisovateľ, evanjelický kňaz, ideológ slovenského a predstaviteľ českého a slovenského národného obrodenia, jazykovedec. Patril k zásadným osobnostiam hlásiacim sa k politickému programu panslavizmu. Je po ňom pomenovaná planétka (20991) Jánkollár. Narodil sa 29. júla 1793 v Mošovciach, pochovaný je v Prahe – Olšanoch.

28. januára 1992 zomrel v USA Jozef Cincík, slovenský maliar, sochár, grafik, scénograf a historik umenia. Narodil sa 8. marca 1909 v rumunskej Clopodii.

Pripomínajme si obeť komunizmu

Keď v roku 1989 politickí väzni komunistického režimu zakladali svoju organizáciu a dali jej názov Konfederácia politických väzňov Slovenska netušili, že raz sa slovné spojenie protikomunistický odboj stane nevitným v demokratickej spoločnosti. Ba nedokázali si predstaviť, žeby sa raz stali aj nevitnou organizáciou. Dokonale im to predviedol exminister vnútra Roman Mikulec, keď zakázal financovať ich časopis *Svedectvo* zo zdrojov štátnej dotácie. Treba však pripomenúť, že za výdatnej pomoci liberálnych médií.

Už sa zabudlo?

Členka i funkcionárka našej organizácie pani Margita Zimánová neúnavne verejnosti pripomína, ako sa komunistický režim vysporiadal s tými, čo sa nechceli poddať komunistom a túžili po slobode. Vojtech Danko bol notárom v Detve. Vo zvolenskom hoteli Grand sa preriekol voči nastupujúcemu komunistickému režimu, čo okamžite jeden z hostí hlásil ŠtB. Vojtech Danko sa ocitol v ohrození. Preto požiadal svoju sestru, mamičku pani Margity Zimánovej, o pomoc, aby mu jej manžel pomohol k úteku do cudziny. Pomohol, no s tragickým následkom pre celú rodinu. **Otecko pani Zimánovej, rodenej Valentovej, Pavel Valent bol popravený, mamička odsúdená na doživotie, starý otec odsúdený na jedenásť rokov väzenia a brat emigranta Imrich Danko**

na osem rokov väzenia. Takto si upevňoval moc komunistický režim, keby náhodou ešte niekomu napadlo emigrovať...

Známy je aj osud členov Bielej légie, ktorí sa nechceli zmieriť so zánikom slovenskej štátnosti. Tunega, Púčik, Tesár popravení na výstrahu 20. februára 1951, ale i mnohí ďalší.

Krutosť režimu smerovala aj voči duchovenstvu. Ešte v 70. i 80. rokoch minulého storočia boli zaznamenané úmrtia kňazov, ktoré neboli nikdy objasnené.

Taká bola sloboda počas „ľudovej demokracie“.

Aj preto sú členovia našej organizácie veľmi ostražití, keď sa im vnucuje demokracia s prívlastkom.

Pani Margita Zimánová rozpráva príbeh svojej rodiny každému, kto je ochotný ju počúvať. Preto, aby sa nezabudlo. Lebo už dnes sme svedkami bezvedomia mladých ľudí na nedávnú minulosť. Sme svedkami toho, že liberálny prístup k histórii v školskom systéme vedie k chaosu a vykoreneniu mladých ľudí z národnej podstaty. A vzdelaní ľudia tvrdia: Krajina nikam nesmeruje, keď zabúda na svoju minulosť.

V Slovenskom rozhlasu 26. novembra minulého roku odznelo rozprávanie pani Zimánovej o osude jej rodiny. Vďaka pani Zimánovej i Slovenskému rozhlasu, že poskytol priestor autentickým spomienkam.

Eva Zelenayová

PRIPOMÍNAME SI

V januári si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

55 rokov	Jozefa Michalcová, Žilina	4.1.1969
60 rokov	Mária Hollá, Nitra	7.1.1964
65 rokov	Ing. Ľubomír Malacký, CSc., Bratislava	10.1.1959
70 rokov	Ľudmila Melišová, Košecké Podhradie	10.1.1954
	Mária Škorecová, Nitra	27.1.1954
75 rokov	MUDr. Agnes Sandtnerová, Pezinok	1.1.1949
80 rokov	Marian Burík, Ilava	18.1.1944
81 rokov	Elvíra Mazúrová, Kysucké Nové Mesto	5.1.1943
82 rokov	Ružena Balážová, Sereď	1.1.1942



83 rokov	Anna Martincová, Heľpa	5.1.1941
84 rokov	Božena Molnárová, Bratislava	26.1.1940
85 rokov	Melánia Straková, Piešťany	25.12.1938
	Anna Bučková, Polomka	5.1.1939
86 rokov	Alojzia Rafajová, Žilina	28.1.1938
88 rokov	Marta Šinálová, Medzibrodie nad Oravou	13.1.1936
90 rokov	Jozef Turček, Veľký Lapáš	25.1.1934
93 rokov	Mária Plaštiaková, Nitra	2.1.1931
94 rokov	Ján Surový, Ružomberok	1.1.1930
95 rokov	Milan Baláž, Trnava	14.1.1929
96 rokov	Pavel Lavo, Nitra	13.1.1928

Jubilantom srdečne blahoželáme

● Členovia organizácie nezabúdajú na svojich zosnulých priateľov. Pri hrobe Ing. Jozefa Dudáša na cintoríne v Závadke nad Hronom predsedníčka RO PV ZPKO v Banskej Bystrici Helena Halková a Ing. Marek Murajda.

Text a foto

Anna Benčatová



PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava	50 EUR
Michal Malatinský, Bratislava	10 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava	20 EUR
Terézia Holecová, Šenkvice	20 EUR
Martin Lacko, Modrová	10 EUR
Pavol Molitor, Malé Leváre	5 EUR
Juraj Hurný, Rakúsko	80 EUR
Doc. Peter Ivánek, Kysucké Nové Mesto	200 EUR
Vojtech Polnišer, Tlmače	10 EUR
Z lásky k človeku, o.z., Bratislava	200 EUR
MUDr. Ľubomír Sýkora, Zlaté Moravce	180 EUR
Ľudmila Pekáriková, Prešov	15 EUR
JUDr. Mikuláš Trstenský, Bratislava	100 EUR
Richard Jombík OH, Bratislava	10 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 94 rokov, 8. decembra 2023, zomrela dlhoročná členka regionálnej organizácie PV ZPKO v Trnave **Helena HLBOCKÁ**. Pohrebný obriad sa konal v kostole sv. Michala archanjela v Bolerázi a posledná rozlúčka so zosnulou bola na cintoríne v Bolerázi 13. decembra 2023.

† Vo veku 91 rokov, 19. decembra 2023, zomrel **Ľudovít LENÁRT**, dlhoročný člen regionálnej organizácie PV ZPKO v Nitre. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala na cintoríne v Chizerovciach.

† Vo veku 94 rokov, 4. decembra 2023, zomrela **Viera CHYLOVÁ**, dlhoročná členka RP PV ZPKO v Banskej Bystrici. Posledná rozlúčka sa konala 7. decembra 2023 v rímskokatolíckom kostole v Banskej Bystrici.

† Vo veku 85 rokov, 3. novembra 2023, zomrel **Karol KOMENDA**, dlhoročný člen RP PV ZPKO v Žiari nad Hronom. Posledná rozlúčka sa konala 6. novembra 2023 v rímskokatolíckom kostole v Banskej Štiavnici.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Bývalý minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu.

pisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Zájemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok **na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, alebo sa kontaktujte na tel. číslo: 02-52 63 81 56.**

Darcom úprimne ďakujeme

Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

■ **PRIPOMÍNAME.** Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v **pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.** Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Okresný národný výbor

DUNAJSKÁ STREDA

Číslo: cirk. 202/1981


- odbor kultúry -
V Dunajskej Strede, dňa 30.10.1981


P.

Ján O r o s c h
rím.-kat.duchovný
O K O Č
-----Vec: Pozastavenie výplatu osobných požitkov

Okresný národný výbor - odbor kultúry, oddelenie pre veci cirkevné v Dunajskej Strede na základe prípisu Zs KNV - odboru kultúry v Bratislave zo dňa 11.septembra 1981 pod č. cirk.48/1981. Vám od 1.nov.1981 pozastavujeme výplatu osobných požitkov.

Proti tomuto rozhodnutiu môžete podať do 15 dní odo dňa doručenia námietky na tunajší odbor.


Ľcsy Arpád
okr.cirk.taj.


Hodossy Dezider
vedúci odb.kult. ONV

Na vedomie: fin.odbor ONV s tým, aby boli prevedené potrebné opatrenia
Zs KNV - odb.kult.cirk.odd. v Bratislave